

Місце вищих навчальних закладів у професійному самовизначенні абітурієнтів

А.В. Сулятицький

Харківський національний університет будівництва та архітектури

Сьогодні більш ніж для 40% абітурієнтів вища освіта стала необхідною, скоріше, для підтвердження або підвищення свого соціального статусу, ніж для одержання перспективи нормальної зарплати і можливості кар'єрного росту. Такий великий відсоток молоді, для яких навчання у вищому навчальному закладі не є метою стати фахівцем, пояснюється, перш за все, соціально-економічними причинами, але, на мій погляд, більш ніж третина від кількості всіх абітурієнтів не мають реального уявлення про свою майбутню спеціальність. Тому велика кількість відрاهувань на першому і другому курсі зумовлена не тільки незадовільною підготовкою у школах за фундаментальними дисциплінами, але і відчуттям студентів, що вони «не туди потрапили», тобто коли навчання стає немотивоване.

У цій ситуації актуально і гостро постає проблема конкретної допомоги молоді в професійному самовизначенні засобами професійної орієнтації. Сьогодні формування психологічної готовності випускників школи до усвідомленого вибору професії, до праці стало не тільки гострою необхідністю, але й багатограним і складним процесом.

Проблема професійного самовизначення досліджувалася Л.І. Божовичом, М.Р. Гінзбургом, Є.І. Головахою, А.В. Мудриком, які вивчають її у зв'язку з життєвими перспективами особистості і плануванням майбутнього. Т.М. Афанасьєва, Д.І. Фельдштейн розглядають професійне самовизначення під призвою соціального самовизначення. К.А. Абульханова-Славська, Є.О. Клімов, М.С. Пряжніков, Л.Д. Столяренко наголошують на зв'язку професійного самовизначення із розвитком особистості.

Аналіз існуючої педагогічної ситуації і стану проведення профорієнтаційної роботи з абітурієнтами та учнівською молоддю у більшості загальноосвітніх навчальних закладах дає підстави стверджувати, що вона проводиться суто формально або взагалі відсутня. За таких обставин суттєво зростає роль і значення вищих навчальних закладів у процесі професійного самовизначення абітурієнтів. Вищі навчальні заклади завжди займалися інформаційною та педагогічною підтримкою абітурієнтів. Кожен вищий навчальний заклад робив це по-своєму, але тактичні завдання,

особливо останні роки, у всіх були практично однакові – забезпечити, згідно з ліцензією, набір студентів.

Головне завдання професійної орієнтації – активізувати інформаційно-пошукову діяльність молодих людей, мобілізувати їхні внутрішні ресурси на рішення задачі свого професійного самовизначення. Професійна інформація, вказує В.В.Єрасов[2], примушує людину "аналізувати себе", "приміряти професію до себе" та формує усвідомлене ставлення до обраного виду діяльності, спонукає до здобуття необхідних знань. Сучасні наукові дослідження дають підстави стверджувати, що ефективна профорієнтаційна робота сприяє: покращенню успішності професійного навчання особистості у 3-4 рази, збільшенню продуктивності праці до 30%, скороченню плинності робочих кадрів на 20-25%, зниженню виробничої аварійності та травматизму у виробничій діяльності на 35-45%, продовженню періоду працездатності особи на 10 % тощо[1].

Література:

1.Кравецький В. Особливості вибору професії школярами в умовах ринку праці // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. №3. – С.23-26.

2.Профессиограммы и профессиокарты основных профессий /Под ред. В.В.Ерасова. – К., – 1995. 111 с.